

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 25 Din.

za pol leta 12.50 Din.

Posamezna številka 2 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

 $\frac{1}{2}$ str. 480 D, $\frac{1}{3}$ str. 240 D, $\frac{1}{4}$ str. 120 D, $\frac{1}{6}$ str. 80 D, $\frac{1}{12}$ str. 40 D.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Čevljarska industrija in nova carinska tarifa.

Znana činjenica je, da domače tvornice čevljev proizvajajo v zadostni meri surovine za izdelovanje kovanih in šivanih čevljev. Povojna doba je izpodrinila skoraj docela štrapačni čevljev v korist galanterijskemu, vsled česar je nastalo veliko zanimanje za fantazijske izdelke v vseh mogočih oblikah in izdelavah. Surovine za te luksuzne čevlje se v državi sploh ne proizvajajo, marveč se jih mora uvažati iz inozemstva. S tem nikakor ni rečeno, da predstavljajo te surovine luksuz, ker se nahaja med njimi mnogo vrst poceni blaga za izdelavo fantazijskih čevljev, ki mora biti nabavljeno iz inozemstva in se mora zanj plačati visoko carino. Večji del je to z varstvenimi znamki zaščiteno blago, čegar izdelava v naši državi še ni mogoča radi neznanja procesa izdelave.

Po novi carinski tarifi so znatno povišane skoraj vse surovine, ki so potrebne za čevljarsko stroko.

Fantazijski čevljev domačega izdelka je namreč z visoko carino uvoženih surovin tako obremenjen, da tuji izdelki z lahkoto konkurirajo domačim, z ozirom na to, da se v tujih državah proizvajajo surovine, katere moramo pri nas uvoziti in cariniti, dočim si one prihranijo to carino. Iz tega sledi, da je konkurenca naše države napram inozemstvu tem težja, čim večja je uvozna carina na surovine, katere mora domača industrija uvažati iz inozemstva.

Še težavnejši je položaj v primeru izvoza domačih čevljarskih izdelkov na svetovno tržišče. Jasno je, da se štrapačni čevlji redkokdaj ali sploh ne izvažajo, ker jih vsaka država sama izdeluje. Za eksport na svetovno tržišče prihajajo v poštev le luksuzni in fantazijski čevlji dovršene kakovosti. Samo ob sebi je umevno, da konkurirajo na svetovnem tržišču v največji meri one države, ki proizvajajo vse v to stroko spadajoče potrebščine, tudi najfinejše kakovosti. Jugoslavija žal še ni v tem položaju. Ravno za izdelavo luksuznih premetov se surovine pri nas ne izdelujejo, vsled česar se morajo uvažati iz inozemstva ter ne obremenjuje izvoženi domači čevljev samo jugoslovanska uvozna carina na surovine, temveč tudi vsa carina one države, kamor eksportiramo. Razumljivo je, da igrajo vsled ostrega konkurenčnega boja na svetovnem tržišču že najmanjše razlike v ceni veliko vlogo in da dežela, ki svojih izdelkov ne more ceno ponujati, propade v konkurenčnem boju in ne more dobiti nikakih naročil. Francoska, ameriška, angleška in nemška industrija za fino usnje in druge take surovine za industrijo čevljev obstaja že desetletja, zgrajena je na tradicijah in izkušnjah, kot tudi na zelo obsežni in intenzivno kultiviranih delavnicah, ter bi bila utopija trditi, da bi se dovršenost teh proizvodov v tuzemstvu naenkrat mogla doseči. Ravno od kakovosti uporabljenih surovin pa je odvisna končna lepota in trpežnost končnega izdelka, ki šele na tej podlagi uspeva na svetovnem tržišču. Nadalje je treba upoštevati pri domačih razmerah med nepovoljnimi okoliščinami, ki občutno motijo prodajo domačega izdelka v primeri z uvoženim izdelkom, še porast dinarja.

V sledečem podajamo kalkulacijo uvoznika v tuzemstvu, ki kupuje čevlje izključno v inozemstvu: n. pr.

Lakasti polčevljev je stal na Dunaju predno je stopila v veljavo nova carinska tarifa 200.000 aK; preračunano po tečaju 2. januarja 1925, Zagreb, à 9.20 = 184 Din, k temu prejšnja uvozna carina 19.50 Din; skupaj 203.50 Din;

detto, glasom tečaja od 31. julija à 7.77 = 155.40; k temu sedanja uvozna carina 50.40 Din; skupaj 205.80 Din;

isti predmet, preračunan na Dunaju predno je stopila v veljavo nova carinska tarifa 3.30 šilingov, po tečaju do 2. januarja 1925 à 64.95 Din = 214.33 Din, k temu prejšnja uvozna carina 19.50 Din; skupaj 233.83 Din;

detto po tečaju 31. julija 1925 à 55.57 Din = 183.38 Din, nova uvozna carina 50.40 Din; skupaj 233.78 Din.

Iz tega je razvidno, da je kljub tečajnemu porastu dinarja med januarjem in julijem 1925 nova carinska tarifa podražila inozemski galanterijski čevljev eninpolkrat od preje, t. j. od Din 19.50 na Din 50.40 za par ter je z ozirom na omeñeni porast dinarja povišanje carinske tarife postalo iluzorično. Pri tem je treba upoštevati, da je carinski agio znižan od 1100 na 1000%. Položaj je prejkoslej isti, če ne slabši, ker se dinar še vedno dviga. Izgleda torej, kot da bi za industrijo čevljev ne bila stopila v veljavo nova carinska tarifa. Dosedanje težkoče industrije čevljev v državi so poslabšane in sicer predvsem radi nepopolnega izkoriščanja kapacitete, s tem povzročena prekomerna režija, nadalje povišanje lastnih cen, nemožnost dovoljene razpečave blaga v državi, prepolnitev slednje s tujimi izdelki in slednjič propadanje domače industrije.

Medtem, ko se lahko prepričamo pri drugih državah, kot n. pr. na Poljskem opažamo znatno intenzivnejšo politiko. V omenjeni državi je bila carina povišana za par od dolarjev 1.— do dolarjev 4.—, to je Din 50.— na Din 200.—, kar direktno onemogoča uvoz tujih izdelkov. To visoko carinsko varstvo domačih izdelkov na Poljskem, ki ima razmeroma slabo razvito industrijo čevljev, je deželi dobrodošlo; nasprotno pa v Jugoslaviji, kjer je znatno razvita čevljarska industrija, celo pri sedanji carinski tarifi o kakem carinskem varstvu, kot zgoraj omenjeno, sploh ne more biti govora. Posebno prizadeta je nova panoga domače industrije damskih galanterijskih čevljev, ki je izključno le navezana na uvoz surovin iz inozemstva.

Pri izdelovanju damskih polčevljev z inozemskim materialom bi se moralo na podlagi prejšnje carinske tarife, n. pr. pri izdelovanju iz ševro usnja za uvožno carino kalkulirati Din 7.45, pri lakaštem usnju pa Din 7.25, po novi carinski tarifi pa je povišana carina za vsak par iz ševro usnja na 11.60, pri lakčevlju pa na Din 13.80. Razven teh visokih in še povišanih carinskih bremen na galanterijske čevlje se ima domača industrija boriti z nepremagljivimi predsodki damskega sveta, pri katerem prevladuje mnenje, da ima inozemski čevljev večji »šik«. K temu je dodati, da so ravno v tej panogi doprinesli dotični tovarnarji neprecenljive žrtve z nastavitvijo prvovrstnih, kvalificiranih strokovnih delavcev v tuzemstvu.

Neutemeljena je trditev, da bi pod enakimi pogoji in na enakih koptih, kot jih vporablja inozemstvo, izdelan domači čevelj bil manj dopadljiv in manj šik, kot v inozemstvu izdelan čevelj. Ker pa ta predsodek vendarle obstoja, mora konkurirati domači izdelek z nizkimi cenami in boljšim blagom, s čemur pridemo zopet na stari tema varstvene carine, ki se glasi: Nizka uvozna carina na surovine in najvišja prohibitivna carina na izgotovljeno blago.

Volilni red zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

(Dalje.)

IV. Izvrševanje volilne pravice.

§ 5. Vsak volilec voli samo v oni volilni kategoriji, kateri pripada po določilih § 2.

Osebe, ki vrše kakšno podjetje kot javen družabnik ali pa so na podlagi določb zakona ali pravil upravičene za vodstvo in zastopstvo kakšnega podjetja, volijo v oni volilni kategoriji, kateri njih podjetje pripada po višini pridobnine. V to svrhu jim izda podjetje pismeno pooblastilo, kakor ga predpisuje zakon in pravila za prevzemanje obvez. To pooblastilo prinese pooblaščenec s seboj in ga odda volilni komisiji. Isto velja za podjetja v likvidaciji.

Kdor ima volilno pravico na podlagi več pravnih naslovov, jo more izvršiti samo v enem odseku in eni kategoriji. Takemu volilcu je v teku reklamacijskega roka na voljo, izjaviti se, v katerem odseku in v kateri volilni kategoriji hoče voliti. Ako te izjave ne poda, se uvrsti v ono volilno kategorijo, ki mu pripada najvišje obdavčeno, temelj volilni pravici osnavljajoče podjetje; če so davčni zneski ob pripadnosti k več odsekom enaki, je izvršiti uvrstitev po redu oddelkov, v katerem so navedeni v § 2.

Pri obratih, danih v zakup, pristoji volilna pravica zakupniku.

Ako imajo osebe, ki so pod varstvom ali skrbstvom, v samoposesti kakšno podjetje, izvršuje volilno pravico v njih imenu oblastveno prijavljeni poslovodja. Pri podjetjih, ki so v likvidaciji, izvršuje volilno pravico eden izmed za zastopstvo upravičenih likvidatorjev, ki ga drugi za zastopstvo upravičeni likvidatorji za volitev pooblaste z večino glasov. To pooblastilo, podpisano vsaj od večine za zastopstvo upravičenih likvidatorjev, pri čemur se v število od katerega se računa večina, ne všteje pooblaščenec, je poslati glavni volilni komisiji v teku 14 dni po odredbi volitev.

S podružnicami podjetji, ki imajo glavni zavod zunaj zborničnega področja, se ravna kakor s samostojnimi podjetji. Kadar sta glavni zavod in podružnica v zborničnem okrožju, se za podlago uvrstitve v kategorije vzame skupni znesek pridobitnega davka. V obeh primerih se izvrši uvrstitev v oni oddelek, kateremu bi pripadal ali kateremu pripada glavni zavod.

Vsaka volilna kategorija voli samo zase njej pripadajoče število pravih članov in namestnikov. Glasovi raznih volilnih kategorij se ne smejo združevati samo v eno volilno kategorijo.

V. Odredba volitev.

§ 6. Pravi zbornični člani in njih namestniki se volijo v neposredni in tajni volitvi na dobo 5 let. Kadar se med časom ene volilne dobe izprazni kakšno mesto pravega člana, tedaj zbornica za pravega člana pokliče namestnike, in sicer po redu, kakor so zapored dobili največje število glasov v dotični volilni kategoriji. Ob enolikosti glasov odločuje žreb. Namestniki poslujejo samo do prihodnje volilne dobe.

Ako se med časom ene volilne dobe izprazni radi izločitve pravih članov in namestnikov več nego ena tretjina mest kakšnega odseka, je izvršiti dopolnilne volitve. Zbornica more v plenarni seji skleniti, da se nadomestne volitve izvrše za vse izpraznjene zbornične mandate.

Volitve odredi minister trgovine in industrije. Stroške volitev nosi zbornica. O potrebi ali umestnosti dopolnilnih volitev je zbornici ministru staviti predloge.

VI. Volilne oblasti.

§ 7. Obenem z odredbo volitev se postavi glavna volilna komisija, da priredi in izvrši volitve. Predsednik glavne volilne komisije je glavni volilni komisar, ki ga imenuje minister trgovine in industrije. Glavna volilna komisija je sestavljena razen iz glavnega volilnega komisarja kot predsednika: iz 1 člana občinskega odbora ljubljanskega mesta, iz 9 zaupnikov, izmed katerih pripadajo 3 trgovinskemu odseku, 3 obrtnemu odseku in 3 industrijskemu odseku, in iz zapisnikarja.

Člane glavne volilne komisije imenuje obrtno oblastvo druge stopnje na sedežu zbornice, in sicer člana občinskega odbora mesta Ljubljane na predlog občinskega odbora, zaupnike trgovskega, obrtnega in industrijskega stanu in zapisnikarja pa na predlog zbornice.

Da sprejemajo glasovnice, imenuje v mestu Ljubljana kakor tudi izven njega glavni volilni komisar po zaslišanju glavne volilne komisije po dvojni volilni komisiji. Te komisije obstoje iz enega člana občinskega odbora na sedežu podružne komisije, iz 6 zaupnikov trgovskega, obrtnega in industrijskega stanu in iz zapisnikarja. Člani občinskega odbora se imenujejo na predlog občinskega odbora, zaupniki trgovine, industrije in obrti pa na predlog zbornice. Glavni volilni komisar določi predsednika in njegovega namestnika iz ostalih članov komisije in zapisnikarja podružnih komisij.

Podružna volilna komisija je pomožni organ volilne komisije.

Glavna volilna komisija posluje v zborničnem uradnem poslopiju; podružnim volilnim komisarjem morajo občine odkazati primerne uradne prostore.

Glavna volilna komisija ima naslov »Glavna volilna komisija zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani«.

Podružne volilne komisije se ozanačijo na primer: »Podružna volilna komisija zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani s sedežem v Celju«.

Glavna volilna komisija in podružne volilne komisije so sklepčne, če je poleg predsednika in zapisnikarja prisotna še ena tretjina članov. Sklepa se z relativno večino glasov. Ob enakosti glasov odločuje glas predsednikov.

Vsa glavni volilni komisiji pristajajoča razsodila so končnoveljavna.

Podružne volilne komisije razsojajo v onih sporih, ki se pokažejo v njih okrožju glede izvrševanja volitve. Proti razsodilom podružnih volilnih komisij je dopustna pritožba na glavno volilno komisijo. Pritožba je takoj prijavitelj podružni volilni komisiji in v teku nadaljnjih 24 ur izvesti pismeno; pismeno izvedbo je poslati neposredno glavni volilni komisiji. Podružna volilna komisija more za sprejemanje glasovnic za več volilnih kategorij, ki volijo isti dan, predsednik razdeliti v primerno število oddelkov; ugotovitev izda volitve se izvrši na podlagi zapisnikov oddelkov v polni seji komisije.

Imena v glavno komisijo poklicanih članov treba, da obrtna oblast druge stopnje javno razglasi. Politična upravna oblastva in občine zborničnega področja imajo dolžnost, izdatno podpirati glavno in podružne volilne komisije pri izvrševanju volilnih poslov.

§ 8. Podružne volilne komisije se ustanove za vsak sodni okraj na sedežu okrajnih sodišč. V sodnih okrajih, kjer so slabe prometne razmere, kakor tudi v Ljubljani in Mariboru, sme glavna volilna komisija določiti tudi več volišč z označenjem občin, odnosno okrajev, ki jim pripadajo.

VII. Razpis volitve.

§ 9. Glavna volilna komisija sestavi na podlagi zborničnih registrov volilske imenike po posameznih volilnih kategorijah. Volilski imeniki morajo obsegati ime in priimek

volilca ter pravni naslov njegove volilne pravice. Davčnega zneska podjetja, ki je podlaga volilni pravici, ni navesti pri posameznem volilcu, temveč v nadpisu volilskega imenika z označbo, n. pr.: trgovinski oddelek 1. volilna kategorija, pridobinski znesek brez doklad vsaj po 1000 Din ali: trgovinski oddelek, 2. volilna kategorija, pridobinski znesek brez doklad vsaj po 300 Din, pa manj nego 1000 Din. Te volilske imenike glavna volilna komisija, določivši zapadni rok 14 dni za vlaganje ugovorov, javno razporeži pri davčnih uradih.

Razporežitev volilnih imenikov razglasi javno predsednik glavne volilne komisije ter naznani uradne prostore in ure, ob katerih se morejo vpogledati.

Glavna volilna komisija razsoja o ugovorih, ki jih je pri njej vložiti ob priložitvi obrtnega lista in pridobinskega predpisa, in naznani svoja razsodila ugovornikom. Na podlagi veljavno popravljenih volilskih imenikov izda glavna volilna komisija izkaznice in glasovnice za volitev in jih pošlje z volilnim razpisom, ki mora obsegati volilno kategorijo, število članov in namestnikov, ki jih je v njej voliti, število članov, ki morajo domovati v Ljubljani in v okrožju vsake oblasti ter kraj in dan volitve in volilni čas, najkasneje 14 dni pred volilnim dnevom volilnim upravičencem. Volitve se morajo vršiti na nedeljo in mora doba za glasovanje trajati nepretrgoma vsaj od 8. od 14. ure. Volilni razpis je podružnim volilnim komisijam ob prikloplitvi treh prepisov volilnega imenika za okrožje dostaviti. Razpis volitev se razglasi v Uradnem listu.

Glasovnice morajo biti žigosane z uradnim žigom in označene, za kateri odsek in kategorijo so veljavne.

Izkaznice, glasovnice, razpis volitve, dopisi volilnih komisij med seboj in z volilci se pošiljajo po pošti poštne prosto, ako imajo na naslovu pristavek: »V volitvenih zadevah zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani«.

VIII. Volitve.

§ 10. Volitev izvrši volilec z osebno oddajo izpolnjene glasovnice pred ono podružno volilno komisijo, v katere okrožju je podjetje, ki osnavlja temelj volilni pravici. Za volitev se morajo porabiti samo uradne glasovnice. Volilec se mora pred volilno komisijo legitimirati z izkaznico; nato dobi neprozoren ovoj in na zahtevo glasovnico. Izpolnjeno glasovnico potem volilec odda v zaprtem ovoju vodniku volitve. Ime volilca se v volilnem imeniku prečrta in vpiše zapored v posebnem glasovalnem seznamu.

§ 11. Na glasovnici je napisati odsek in volilno kategorijo, ime, priimek, stan in bivališče kandidatov. Glasovnica je veljavna le glede imen, ki obsegajo vse te podatke. Glasovati se more na poljubnih glasovnicah in jih izpolniti z rokopisom, tiskom ali na drug način pomnožitve.

Na glasovnici najprej veljavno navedeni se smatrajo za one, za katere glasuje volilec kot za prave člane. Po polnem številu imen, primernem številu mandatov dotične kategorije, navedena imena se smatrajo, da glasuje zanje volilec kot namestnike. Voliti je toliko namestnikov, kolikor je pravih članov vsake kategorije. Glasovnice z manjšim ali z večjim številom imen, nego je določenih za dotično kategorijo, so glede imen z zadostnimi podatki veljavne in se prvo navedeni smatrajo kot oni, za katere glasuje volilec kot za prave člane, ostali pa kot oni, za katere glasuje kot za namestnike, imena, navedena na koncu preko potrebnega števila pravih članov in namestnikov pa se smatrajo, kakor da ne bi bila zapisana. Ako ima kakšen ovoj več nego eno veljavno izpolnjeno glasovnico, so vse neveljavne.

§ 12. Po preteku volilnega časa se volilno postopanje zaključi, brž ko so glasovali vsi, ki so do preteka volilnega časa prišli v volilni prostor.

Volilna komisija vzame iz volilne posode glasovnice in ugotovi enakost njih števila s številom v glasovnem seznamu vpisanih volilcev. Potem odpre ovoje, pretrse veljavnost glasovnic, dožene število neveljavnih glasovnic in ugotovi število glasov, pripadlih posameznim kandidatom.

(Konec prih.)

Bolniška blagajna.

(Konec.)

Na finančno gospodarstvo zelo kvarno vpliva zrahljana povojna morala, brezposelnost, pomanjkanje starostnega in invalidnega zavarovanja. Ta socialna zla obremenjujejo sedanje bolniško zavarovanje. Pri tem dejanskem položaju je socialno zavarovanje resno in prav resno ogroženo. Izhodi iz krize so samo trije: ali zvišanje premij ali znižanje dajatev, ali skrajna štedljivost. Prvo in drugo je iz gospodarskih in socialnih razlogov izključeno. Preostaja samo skrajna štedljivost, ki pa **more biti efektivna le ob vsestranski podpori javnosti, delavstva, zdravnikov in delodajalcev.** V interesu enakomerne obremenitve vseh delodajalcev je, da delodajalci v svojo lastno korist sodelujejo pri preprečevanju bega pred prijavami zavarovanju podvrženih oseb, da to stremljenje podpirajo tudi delavci sami, zlasti, da so prijave pravilne in resnične. Predvsem je pa tudi v interesu enakomerne konkurenčne zmožnosti delodajalcev, da vsak delodajalec pravočasno vplača predpisane premije. Štedljivost v upravnih stroških je mogoča le ob sodelovanju javnosti. Velik odstotek delavnih moči vporablja urad n. pr. za prisilne sodne izterjave predpisanih premij. Sodne in politične izterjave obsegajo skoro 50%. Normalno pa bi ta odstotek smel znašati le okoli 15%. Taki upravni stroški so povsem neproduktivni, ker pomenijo izdatke za stvar, ki je nenormalen pojav in katero morajo odstraniti le prizadeti interesenti sami. Pri tem je značilno dejstvo, da večja in obsežnejša podjetja svoje dolžnosti izpolnjujejo, dasi se v splošnem naglašajo težka gospodarska kriza. Zaostanke na uplačilih izkazuje tisoč in tisoč malih delodajalcev z razemroma nizkimi zneski. Zavest odgovornosti in izpolnjevanja dolžnosti napram velikim nalogam socialno-zavarovalnih zavodov v vrstah delodajalcev, bi znatno ublažila odstotek upravnih stroškov, ki v nenormalni meri pomenijo popolnoma **neproduktivne izdatke.** V tem oziru morajo resna stanovska zastopstva storiti veliko delo; potrebna je popularizacija zavarovanja in utrditev čuta odgovornosti. Tam, kjer interesenti svojevoljno in dobrohotno izpolnjujejo vse iz zakona izvirajoče dolžnosti, je znižanje upravnih stroškov mogoče. Odpor in brezbriznost interesentov pa ima nujno za posledico neokreten in birokratičen uradni aparat. In škodo trpe le interesenti.

Na socialnem zavarovanju znatno bolj zainteresirani kakor delodajalci pa so delavci. Njim je zavarovanje namenjeno in tega dejstva bi se moralo delavstvo v polni meri zavedati. Žalibog pa pomanjkljiva vzgoja delavstva in dostikrat neutemeljena kritika poslovanja urada in njegovih naprav to zavest tlači k tlom.

Zavarovanje sloni na načelu vzajemnosti, na resnici besedi: **Vsi za enega eden za vse.** Ako pa zavarovani člani žive v mišljenju, da je brez škode, ako zavarovanje morejo in smejo izkoriščati, je obstoj zavarovanja resno ogrožen. Socialno zavarovanje ni nikaka čudežna naprava, ki meče iz sebe zlato, ako vanjo vržeš groš. Dejstvo, da nekdo plačuje po zakonu predpisano premijo, ga še ne opravičuje do zakonitih podpor. **K podporam opravičuje le resna bolezen in je vsako izkoriščanje urada zločin na težkih in resnih bolnikih,** ki morajo potem na sebi občutiti vse žalostne posledice neugodnega finančnega položaja urada. V delavstvo mora v vse globine njegove duše in miselnosti prodreti ljubezen do urada in uradovih bolnih članov. **Tej ljubezni bo sledil incijativen boj delavstva samega** proti simulantom v lastnih vrstah. Procent simulantov je zelo visok in v nekaterih krajih in obdobjih dosega celo 40%.

Brezposelni išče podpore vsepovsod in naravno in razumljivo je tudi, da skuša oboleti in od urada dobiti podporo, starčki pogosto obole, kar ne bi šlo na račun urada, ako bi obstajalo starostno zavarovanje. Tako je bolniško zavarovanje danes v mnogi meri tudi nosilec starostnega in brezposelnega zavarovanja, kar pa je finančno nevzdržno. Boj za dosego teh panog zavarovanja pa je oslabilen, ako se računa na

to, da more, čeprav le zelo zasilno, kvarne posledice teh socialnih in naravnih pojavov lečiti bolniško zavarovanje.

Tako je povsem jasno in izven vsakega dvoma, da pri sedanjih zakonitih dajatvah sedanjih odstotek premij ne bo in nikakor ne more zadoščati — ako se zavarovanje ne bo izvajalo skrajno štedljivo, t. j., da bodo vsi izdatki resnično utemeljeni v stvarni in socialni potrebi, pri tem povdarjajoči potrebo, da zdravije in zdravljenje članov v nobeni smeri ne sme trpeti. Ako se to štedenje ne posreči, sledi **zvišanje premij ali znižanje in reduciranje dajatev.** Eno ali drugo pa bi bilo gospodarsko in socialno nevarno. Svojo usodo imajo v rokah i delavci i delodajalci.

Poleg izvajanja bolniškega zavarovanja posreduje urad tudi zavarovanje za slučaj nezgod. Nosilec tega zavarovanja je Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ki se v bilanci pojavlja kot upnik z zneskom Din 19 milijonov za leta od I. VII. 1922 dalje. Predpis nezgodno-zavarovalnih prispevkov v letu 1924 je znašal Din 8,750.303.40, na račun Borze dela Din 1,492.470.60 in na račun Delavske zbornice (od I. sept. 1924 dalje) Din 810.693.

Bilanca je bila objavljena predvsem iz razlogov, da zainteresirana javnost dobi vpogled v poslovanje urada in da se s tem razblinijo dosedanj izrazi nezadovoljstva in nerazpoloženja napram uradu.

Ta namen je objava gotovo tudi dosegla. Tako urad more pričakovati, da bo dobro informirana javnost z vso resnostjo štivila ta zavod, ki naj postane spomenik naše kulture, gospodarske sile in pojmovanje naših mednarodnih socialnih obveznosti.

Novice za obrtnike.

Nadomestna volitev članov in namestnikov v komisije za priredbo občne pridobnine. Nadomestne volitve komisij- skih članov in namestnikov se vrše po vsej Sloveniji razen v Prekmurju v nedeljo, dne 15. novembra t. l. Razglas delegacije z dne 29. septembra t. l. št. I. B. 3966 ex 1925 izide tle dni v Uradnem listu in se objavi tudi po vseh občinah na krajevno običajen način. Razglas vsebuje vse podatke o načinu, kraju in času volitve. Da se izvrše volitve namesto predčasno izločenih in izžrebanih veljavnih komisijskih članov in namestnikov, so davčna oblastva I. stopnje sestavila volilne imenike, ki vsebujejo imena vseh pripadnikov posameznih davčnih družb. Ti volilni imeniki bodo v času od 16. do 31. oktobra t. l. v uradnih prostorih davčnih oblastev I. stopnje razgrnjeni v pogled davčnim zavezancem. Celotni volilni imeniki za davčne družbe I. in I. razreda bodo razgrnjeni le pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, oziroma pri davčni administraciji v Ljubljani, pri ostalih davčnih oblastvih I. stopnje pa le delni volilni imeniki onih pripadnikov teh družb, ki izvršujejo samostojna podjetja in opravila v njih področju. Vpogledati smejo imenike samo pridobnini zavezane osebe dotičnega priredbenega okraja med navadnimi uradnimi urami. Voliti bodo smele le osebe, ki so vpisane v imenik brez ozira na spol, če uživajo vse državljsanske in politične pravice in one, ki si izposlušajo vpis v imenik na podstavi reklamacijskega postopanja. Rok za vlaganje reklamacij je določen od dne 16. do 31. oktobra t. l. Vsak davčni zavezanec sme vložiti reklamacijo le za svojo osebo. Reklamacije se vlagajo pri davčnih oblastvih I. stopnje in so proste kolka. O njih odloča končno veljavno delegacija. Vložitev reklamacij sama na sebi ne zavira izvršitve veljavnih volitev. Po preteku reklamacijskega roka bodo smeli davčni zavezanci vpogledati imenik še nadalje do vštetelega 5. novembra t. l. samo, če se primerno legitimirajo, da se jim na ta način omogoči izbrati kandidate izmed volilnih upravičencev.

Svoto svetovnega dolga je sestavil nemški državni urad in izdelal pregled o dolgovih posameznih držav. Iz omenje-

nega pregleda se razvidi, da pride na Evropo približno 75 odstotkov vsega dolga in da je edina Anglija izzveta, ki nastopa kot upnik. Da se pri takem finančnem stanju Evropa ne more opomoči od vojnih udarcev je popolnoma jasno in še dolgo bo trajalo, predno bo sploh za silo mogla Evropa poplačati dolgove in se osvoboditi upliva Zedinjenih držav, ki nastopajo kot glavni upnik izžeti Evropi.

Davek na časopisne oglase ukine Nemčija z veljavnostjo od 1. oktobra t. l. dalje. Da se pri nas kaj takega ne namerava, je zelo razumljivo, ker fiskus išče še vedno novih virov ne glede na to, čeprav uniči vse pridobitne kroge, samo da je momentani uspeh.

Obrtniški kredit naj na podlagi prošnje trgovske in obrtniške zbornice zviša Narodna banka v Beogradu pri svojih filijalkah v Mariboru in Ljubljani in dovoli posameznim prošnikom kredite do vsaj 10.000 D. Ker je denarni trg boljši založen kot pred leti, je upati, da Narodna banka prošnjo trg. in obrtne zbornice ugodi.

Opozorilne čekovne položnice morajo na odredbo finančne delegacije odpremiti davčni uradi vsako četrtletje in sicer najkasneje do dne 20. januarja, 20. aprila, 20. julija in 20. oktobra. Vsaka položnica, ki jo dobi davčni zavezanec, nosi na zadnji strani opombo: Opozorilna čekovna položnica velja za izvršen opomin, če bi do 15. februarja, maja, avgusta, novembra ne bila poravnana izkazana v plačilo dospelave svota. Opominski stroški znašajo 4 pare od vsakega dinarja zaostanka. Ako bi ne bil zaostanek 14 dni po tem roku plačan, se izvrši rubežen.

Uradne ure na Ljubljanski carinarnici bodo od 1. oktobra t. l. do konca meseca marca od 8. do 12. in od 2. do 5. ure.

Obrestna mera posojil se je po nekaterih denarnih zavodih v Ljubljani znižala in sicer za hipotekni kredit po 10 do 11% in menični kredit od 12 do 15%. Kakor se čuje se bo- de s 1. prosincem leta 1926 v splošnem znižala obrestna mera za posojila. Ako bo- de še država uvidela potrebo po znižanju davčnih bremen, je vendar pričakovati zopet ugodnejših časov, v katerih se bodo obrt in trgovina razvijala kot je potrebno, da se naseli v državi zadovoljstvo in red.

Davčne olajšave za nove hiše prenehajo z 31. decembrom 1925 ako ne bo tozadevna uredba z dne 19. julija 1920 podaljšana kot je že bila enkrat. Ker bi po preteku veljavnosti omenjene uredbe stopila v veljavo določba avstrijskega zakona, po katerem je predvidena samo 6-letna davčna prostost in sicer samo za državni davek, ne pa tudi za doklade, kot je bilo zadnjih pet let. Da ni vseeno z ozirom na stavbeno gibanje, ali je davčna prostost za 6 let ali za 10 do 25 let ni potrebno še posebej razlagati in vsak podjetnik si že v naprej lahko pripravi na veliko stagnacijo v stavbeni stroki vzlic velikemu pomanjkanju stanovanj. Država se pač razume samo na davčni vijak, a da bi kaj storila kar bi povzdignilo podjetnost, o tem je zaman pričakovati od okostenelega birokratizma in nesmiselnega centralizma.

Stroški za izterjavanje davkov v Sloveniji znašajo od dolžnega zneska skupno 10% in sicer za opomin 4 p, za rubež 4 p in za prodajo 2 p od vsakega polnega dinarja iztirjane svote.

Posledice trgovske pogodbe z Avstrijo občuti najbolj železna industrija na Jesenicah in Javorniku in prav resno pre- ti ondotnemu prebivalstvu in delavstvu nevarnost, da se tvor- nice zapro ako vlada pravočasno ne uvidi zмотo, ki jo je na- pravila, ko je šla avstrijski železni industriji pri novi carinski tarifi tako močno na roko, da je s tem lastno domačo indu- strijo pritirala do obupa.

Čevljarska industrija in nova carinska tarifa je naslov članku, ki ga danes priobčujemo vsled važnosti dobesedno iz trgovskega lista od 17. 9. t. l. Ako država ne uvidi zмотo, ki jo je napravila v tej stroki, je nevarnost, da bodo domači izdelki morali napraviti prostor tujim izdelkom.